

## POSTANOWIENIE

21 czerwca 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Maciej Kowalski

na posiedzeniu niejawnym 21 czerwca 2024 r. w Warszawie  
w sprawie z powództwa D. K.  
przeciwko Bankowi spółce akcyjnej w W.  
o ustalenie i zapłatę,  
na skutek skargi kasacyjnej Banku spółki akcyjnej w W.  
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 27 czerwca 2022 r., I ACa 1574/21,

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;
2. zasądza od pozwanego Banku spółki akcyjnej w W. na rzecz D. K. 2717 (dwa tysiące siedemset siedemnaście) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia niniejszego orzeczenia Bankowi spółce akcyjnej w W. do dnia zapłaty.

## UZASADNIENIE

W skardze kasacyjnej wywiedzionej od wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 27 czerwca 2022 r. pozwany Bank spółka akcyjna w W. wniósł o przyjęcie skargi do rozpoznania na podstawie art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 1 i 4 k.p.c.

Zdaniem skarżącego w sprawie występują następujące istotne zagadnienia prawne:

1) Czy w sprawie o ustalenie nieważności umowy kredytu denominowanego w walucie CHF, dla stwierdzenia abuzywności postanowień umownych odsyłających do tabeli kursów banku, tzw. klauzul przeliczeniowych (wypłata kapitału kredytu udzielonego w CHF w walucie PLN, przeliczenie raty kapitałowo-odsetkowej kredytu z CHF na PLN) oraz dalszej możliwości trwania umowy kredytu, znaczenie ma fakt, że (i) powód nie wykazał, że bank ustalał kurs CHF w sposób odbiegający od kursu rynkowego, (ii) powód nie wykazał możliwości ustalania przez bank kursu CHF w sposób dowolny, w oderwaniu od mechanizmów rynkowych (iii) bank stosuje tę samą tabelę kursową do wszystkich transakcji walutowych, w konsekwencji czego ustalany przez bank kurs waluty CHF był kursem rynkowym, a dowolne kształtowanie wysokości kursu waluty CHF przez bank narażałby go na poniesienie rażącej straty?

2) Czy ustalenie, że postanowienie umowy odsyłające do tabeli kursów hipotetycznie pozostawia bankowi możliwość jednostronnego kształtowania kursu waluty obcej w rozliczeniach z kredytobiorcą skutkuje uznaniem takiego postanowienia za nieuczciwe, jeśli w toku procesu kredytobiorca nie wykazał, że bank mógł na podstawie przedmiotowych postanowień stosować kurs odbiegający od rynkowego?

3) Czy w świetle art. 385<sup>1</sup> § 1 k.c. oraz w świetle art. 3 ust. 1 dyrektywy Rady 93/13/EWG z 5 kwietnia 1993 r. w sprawach nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (dalej: „dyrektywa 93/13”) uznać należy, że postanowienia umowy kredytu denominowanego/ indeksowanego do waluty obcej, które w swojej treści odwołują się tabel kursów banków, służących przeliczaniu kwoty kredytu wyrażonego w walucie, do której kredyt jest denominowany/indeksowany na walutę krajową, a także przeliczeniu wysokości raty kapitałowo-odsetkowej wyrażonej w walucie do której kredyt jest denominowany/indeksowany na walutę krajową,

naruszają interesy konsumenta w sposób rażący, w sytuacji w której (i) konsument został poinformowany o ponoszeniu przez niego ryzyka wynikającego ze zmiany kursu waluty i zaakceptował to ryzyko, a także w sytuacji, w której (ii) przez odwołanie do tabeli kursów banku kredytobiorca - konsument otrzymuje świadczenie ekwiwalentne w postaci niższego oprocentowania kredytu, a (iii) kursy waluty wynikające z tabeli kursów banku nie odbiegają w sposób znaczny od średniego kursu NBP?

4) Czy w świetle systemu ochrony konsumenta, wynikającego z przepisów dyrektywy 93/13, w tym w szczególności z art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13, a także przepisów prawa krajowego, tj. z art. 385<sup>1</sup> § 1 ust. 2 k.c. sąd orzekający badając umowę zawartą pomiędzy przedsiębiorcą a konsumentem pod kątem abuzywności jej postanowień, a następnie możliwości jej dalszego obowiązywania pomiędzy stronami po wyeliminowaniu z jej treści postanowień abuzywnych, uprawniony jest do stwierdzenia alternatywnej podstawy prawnej nieważności umowy (bezwzględnej nieważności umowy) wynikającej z wadliwości tych samym postanowień umownych, w przypadku udzielenia pozytywnej odpowiedzi na powyższe, to czy w sytuacji, w której sąd orzekający ustali, że umowa zawarta pomiędzy przedsiębiorcą a konsumentem obarczona jest wadami, które prowadzą do jej bezwzględnej nieważności, to czy sąd orzekający uprawniony jest w takiej sytuacji do dokonania wykładni „życzliwej umowie” („benigna interpretatio”), tj. do zastosowania wykładni umowy w oparciu m.in. o art. 56 k.c., 58 § 3 k.c., 354 k.c.?

5) Czy umowa kredytu hipotecznego denominowanego w walucie obcej, może pozostać w mocy i być wiążąca dla stron w pozostałym zakresie (art. 385<sup>1</sup> § 2 k.c.) również w sytuacji, w której zawarta w tej umowie klauzula określająca sposób ustalenia kursu waluty obcej przeznaczonego do przeliczania kapitału kredytu oraz wysokości rat kredytu zostanie uznana za nieuczciwą, a jednocześnie umowa zawiera postanowienie określające stawkę bazową oprocentowania kredytu właściwą dla kredytu udzielanego w walucie polskiej, co oznacza, że w razie wyeliminowania z umowy przedmiotowych postanowień nieuczciwych, umowa mogłaby być nadal wykonywana jako kredyt udzielony w walucie polskiej bez referencji do waluty obcej, tj. wysokość zobowiązań stron mogłaby być określona w walucie polskiej, a stawką referencyjną oprocentowania dla tych zobowiązań

byłaby, zgodnie z umową, stawka właściwa dla kredytu udzielonego w walucie polskiej oraz czy w takiej sytuacji Sąd może na podstawie okoliczności sprawy w związku z treścią umowy ustalić wysokość udzielonego kredytu w walucie polskiej?

Zdaniem skarżącego oczywista zasadność skargi kasacyjnej wynika z faktu, że Sąd Apelacyjny w zaskarżonym wyroku nie rozpoznał istoty sprawy przez całkowite pominięcie, zgłoszonego przez pozwanego, zarzutu zatrzymania. Pozwany zauważył, że Sąd sporządzając uzasadnienie ma obowiązek wyjaśnić podstawę prawną wyroku z przytoczeniem przepisów prawa, co powinno objąć ocenę poszczególnych zarzutów apelacyjnych (art. 387 § 2<sup>1</sup> pkt 2 k.p.c.).

Powódka D. K. w odpowiedzi na skargę kasacyjną wniosła o odmowę przyjęcia jej do rozpoznania i o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego według norm przepisanych, powiększonych o 17 zł tytułem uiszczonej opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

#### **Sąd Najwyższy zważył, co następuje:**

Skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia (środek prawny), nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej (zob. np. postanowienia SN: z 22 marca 2007 r., III CZ 16/07; z 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18; z 7 lipca 2022 r., I CSK 2151/22; z 28 września 2023 r. I CSK 6680/22, i z 12 stycznia 2024 r., I CSK 2817/23).

Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. „przedsądu”, ustanowiona w art. 398<sup>9</sup> k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 1 - 4 k.p.c., nie zaś merytorycznej oceny skargi kasacyjnej. W razie wystąpienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi

kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione (zob. np. postanowienie SN z 17 czerwca 2021 r., IV CSK 1/21).

Zgodnie z art. 398<sup>9</sup> § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Mając powyższe na względzie podkreślić należy, że cel wymagania przewidzianego w art. 398<sup>4</sup> § 2 k.p.c. może być osiągnięty jedynie przez prawidłowe powołanie i wyczerpujące uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które - zgodnie z art. 398<sup>9</sup> § 1 k.p.c. - będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania.

W tym kontekście podnieść trzeba, że wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wraz z uzasadnieniem jest odrębnie konstrukcyjnie i funkcjonalnie częścią skargi (art. 398<sup>4</sup> § 2 k.p.c.) i nie jest rzeczą Sądu Najwyższego poszukiwanie w innych częściach wniesionego środka prawnego argumentów na uzasadnienie podniesionych w nim twierdzeń (zob. postanowienia SN: z 22 kwietnia 2015 r., IV CSK 613/14 oraz z 11 maja 2001 r., III CZ 36/01, OSNC 2002, nr 2, poz. 22).

Biorąc pod uwagę ujęcie wniosku skarżącego o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania podnieść należy, że zarówno w doktrynie, jak i w orzecznictwie Sądu Najwyższego wyjaśniono już, że jeżeli jako okoliczność uzasadniającą przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398<sup>4</sup> § 2 w zw. art. 398<sup>9</sup> § 1 k.p.c.) wskazuje się istotne zagadnienie prawne, a więc zagadnienie poważne, wymagające pogłębionej analizy prawnej i wcześniej nierozstrzygane, to skarga taka nie może być jednocześnie oczywiście uzasadniona, a więc uzasadniona *prima facie*, bez podejmowania jakichkolwiek szczegółowych analiz i dociekań. To samo dotyczy zbiegu przesłanek w postaci oczywistej zasadności skargi oraz potrzeby wykładni przepisów prawa (zob. orzeczenia SN: z 17 lipca 2019 r., III CSK 148/19 oraz z 26 kwietnia 2018 r., IV CSK 577/17). W konsekwencji konstrukcja

wniosku pozwanego o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie może być uznana za prawidłową.

Za istotne zagadnienie prawne w rozumieniu art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 1 k.p.c. uznaje się zagadnienie dotychczas nierozstrzygnięte w orzecznictwie, a zatem takie, które cechuje się przymiotem nowości i którego wyjaśnienie może sprzyjać rozwojowi prawa (zob. np. postanowienia SN: z 21 stycznia 2022 r., I CSK 1285/22; z 24 kwietnia 2023 r., I CSK 4950/22; z 20 grudnia 2023 r., I CSK 4003/23). Powołanie się na przyczynę kasacyjną wymienioną w art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 1 k.p.c. wymaga sformułowania problemu prawnego i uzasadnienia, że ma on znaczenie dla rozwoju prawa lub precedensowy charakter. Zagadnienie prawne powinno przy tym zostać oparte na konkretnych, powołanych we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania przepisach prawa, które jednocześnie pozostają w związku z podstawami wniesionego środka prawnego. Zagadnienie takie musi zostać ujęte w sposób abstrakcyjny - tak, aby jego rozstrzygnięcie mogło uzyskać ogólniejsze znaczenie, a zarazem wiązać się z rozpoznawaną sprawą. Konieczne jest także powołanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen przedstawionego problemu i zaprezentowanie możliwych kierunków interpretacyjnych (zob. np. postanowienia SN: z 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07; 10 kwietnia 2014 r., IV CSK 623/13; z 16 grudnia 2021 r., V CSK 289/21; z 23 grudnia 2022 r., I CSK 3245/22; z 14 czerwca 2023 r., I CSK 1253/23; z 4 września 2023 r., I CSK 1862/23; z 31 stycznia 2024 r., I CSK 2718/23).

Ponadto zagadnienie prawne musi mieć charakter ściśle jurydyczny dający się przedstawić w sposób syntetyczny i oderwany od kontrowersji dotyczących ustaleń faktycznych lub oceny dowodów (zob. postanowienia SN: z 13 stycznia 2023 r., I CSK 1826/22, i z 26 maja 2023 r., I CSK 4904/22) oraz nie może mieć charakteru kazuistycznego i służyć uzyskaniu przez skarżącego odpowiedzi odnośnie do kwalifikacji prawnej szczegółowych elementów podstawy faktycznej zaskarżonego orzeczenia (zob. np. postanowienia SN: z 30 kwietnia 2015 r., V CSK 598/14, i z 15 kwietnia 2021 r., I CSK 720/20).

W orzecznictwie Sądu Najwyższego wyrażono także stanowisko, że występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego w zasadzie powinno

spełniać wymagania stawiane pytaniom prawnym kierowanym do Sądu Najwyższego na podstawie art. 390 § 1 k.p.c., a zatem wiązać się z poważnymi wątpliwościami, których nie można rozwiązać za pomocą powszechnie przyjętych reguł wykładni prawa (zob. np. postanowienia SN: z 9 maja 2006 r., V CSK 75/06; z 15 listopada 2023 r., I CSK 1951/23).

Problemy przedstawione przez skarżącego, na tle ustaleń faktycznych poczynionych w przedmiotowej sprawie, nie spełniają powyższych wymagań, ponieważ na obecnym etapie rozwoju orzecznictwa sądowego w sprawach dotyczących konsumenckich kredytów hipotecznych indeksowanych do waluty obcej (w szczególności franka szwajcarskiego) nie mają już one przymiotu nowości. Wskazane kwestie zostały bowiem wystarczająco wyjaśnione przez Sąd Najwyższy.

Ponadto analiza zaprezentowanych w skardze kasacyjnej problemów nie pozwala na przyjęcie, że podnoszone kwestia stanowią istotne zagadnienia prawne w rozumieniu art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 1 k.p.c. Skarga pozwanego nie zawiera bowiem wystarczającej argumentacji jurydycznej wskazującej na występowanie odmiennych ocen przedstawionych problemów oraz na to, że przepisy dotyczące tych kwestii nie doczekały się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje rozbieżności w orzecznictwie w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych.

Obecnie nie budzi już wątpliwości, że oceny czy postanowienie umowne jest niedozwolone (art. 385<sup>1</sup> § 1 k.c.), dokonuje się według stanu z chwili zawarcia umowy (zob. uchwała 7 sędziów SN z 20 czerwca 2018 r., III CZP 29/17, OSNC 2019, nr 1, poz. 2). Mamy zatem do czynienia ze skutkiem *ex tunc*, co oznacza, że zdarzenia o charakterze następczym w stosunku do daty zawarcia umowy zawierającej klauzulę abuzywną pozostają bez znaczenia dla takiego charakteru tych postanowień umownych (wyjątek stanowi wola konsumenta).

Warto przypomnieć, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że postanowienia umowy (regulaminu), określające zarówno zasady przeliczenia kwoty udzielonego kredytu na złotówki przy wypłacie kredytu, jak i spłacanych rat na walutę obcą, pozwalające bankowi swobodnie kształtować kurs waluty obcej, mają charakter niedozwolonych postanowień umownych (zob. np. wyroki SN:

z 4 kwietnia 2019 r., III CSK 159/17; z 7 listopada 2019 r., IV CSK 13/19; z 2 czerwca 2021 r., I CSKP 55/21; z 27 lipca 2021 r., V CSKP 49/21).

Sąd Najwyższy podkreśla przy tym, że postanowienie te kształtują prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy, przez uzależnienie wysokości świadczenia banku oraz wysokości świadczenia konsumenta od wyłącznej decyzji banku. Zarówno przeliczenie kwoty kredytu na złotówki w chwili jego wypłaty, jak i przeliczenie odwrotne w chwili wymagalności poszczególnych spłacanych rat, służy bowiem określeniu wysokości świadczenia konsumenta. Takie postanowienia, które uprawniają bank do jednostronnego ustalenia kursów walut, są nietransparentne i pozostawiają pole do arbitralnego działania banku. W ten sposób obarczają kredytobiorcę nieprzewidywalnym ryzykiem oraz naruszają równorzędność stron. Takie uregulowanie umowne należy uznać za niedopuszczalne, niezależnie od tego, czy swoboda przedsiębiorcy (banku) w ustaleniu kursu jest pełna, czy też w jakiś sposób ograniczona, np. w razie wprowadzenia możliwych maksymalnych odchyleń od kursu ustalanego z wykorzystaniem obiektywnych kryteriów (zob. postanowienie SN z 12 grudnia 2023 r., I CSK 5534/22).

Nie wywołuje już także wątpliwości kwestia, że możliwość ustalania tabel kursowych i obowiązek ogłaszania przez bank kursów walutowych nie przemawiają przeciwko tezie, że zastrzegając stosowanie takiego kursu w umowie, bank w istocie jednostronnie kształtuje sytuację prawną drugiej strony. Przepis art. 111 ust. 1 pkt 4 Prawa bankowego przewiduje jedynie ogólny obowiązek informacyjny banków i nie stanowi przeszkody do badania przez sąd abuzywności postanowień zawartej umowy (zob. postanowienia SN: z 28 lipca 2022 r. I CSK 2720/22, i z 15 września 2022 r. I CSK 1079/22).

Sąd Najwyższy wielokrotnie wyjaśniał też, jakie przesłanki muszą być spełnione, aby można było przyjąć, że konsument został należycie poinformowany o ryzyku walutowym związanym z zaciągnięciem kredytu indeksowanego do waluty obcej czy denominowanego w tej walucie (zob. postanowienie SN z 7 marca 2024 r., I CSK 556/23, i cytowane tam orzecznictwo).



Warto wskazać, że obecnie nie budzi już wątpliwości, że art. 4 ust. 2 dyrektywy 93/13 należy interpretować w ten sposób, że wymóg wyrażenia warunku umownego prostym i zrozumiałym językiem oznacza, że w wypadku umów kredytowych instytucje finansowe muszą zapewnić kredytobiorcom informacje wystarczające do podjęcia przez nich świadomych i rozważnych decyzji. Wymóg ten oznacza, że warunki spłaty kredytu, muszą zostać zrozumiane przez konsumenta zarówno w aspekcie formalnym i gramatycznym, jak i w odniesieniu do ich konkretnego zakresu, tak aby właściwie poinformowany oraz dostatecznie uważny i rozsądny przeciętny konsument mógł nie tylko dowiedzieć się o możliwości wzrostu lub spadku wartości waluty obcej, w której kredyt został zaciągnięty, ale również oszacować - potencjalnie istotne - konsekwencje ekonomiczne takiego warunku dla swoich zobowiązań finansowych. Do sądu krajowego należy dokonanie niezbędnych ustaleń w tym zakresie (zob. wyrok TSUE z 20 września 2017 r., C-186/16, Ruxandra Paula Andriciuc i in. przeciwko Banca Românească SA, wyrok SN z 11 grudnia 2019 r., V CSK 382/18). Podkreśla się przy tym, że swoista nierówność informacyjna stron, a w szczególności sytuacja, w której konsument dowiaduje się o poziomie zadłużenia ratalnego, już spłaconego w związku z podjęciem odpowiedniej sumy z jego rachunku jest nie do zaakceptowania w świetle art. 385<sup>1</sup> k.c. (zob. wyrok SN z 27 listopada 2019 r., II CSK 483/18).

Jak stwierdził Sąd Najwyższy, w stosunkach z konsumentami, także mającymi rozległą wiedzę o ekonomii, trudno jest przyjmować, że każde oświadczenie o świadomości ryzyka kursowego i o znajomości czynników, które go powodują, jest zarazem wyrazem akceptacji dla poniesienia tego ryzyka w całości i bez ograniczeń (zob. wyrok SN z 13 maja 2022 r., II CSKP 405/22).

Problem dopuszczalności wypełniania luk w umowie po stwierdzeniu bezskuteczności postanowienia abuzywnego analizowany był m.in. w uchwale całej Izby Cywilnej SN z 25 kwietnia 2024 r., III CZP 25/22 oraz w wyrokach SN: z 17 marca 2022 r., II CSKP 474/22; z 23 marca 2022 r., II CSKP 532/22; z 18 maja 2022 r., II CSKP 972/22; z 18 maja 2022 r., II CSKP 1030/22; z 19 maja 2022 r., II CSKP 797/22, oraz w licznych orzeczeniach TSUE (zob. m.in. wyrok z 30 kwietnia 2014 r., Árpád Kásler i Hajnalka Káslerné Rábai przeciwko OTP

Jelzálogbank Zrt, C-26/13; wyrok z 26 marca 2019 r., Abanca Corporación Bancaria SA przeciwko Albertowi Garcíi Salamance Santosowi i Bankia SA przeciwko Alfonsowi Antoniowi Lau Mendozie i Verónice Yulianie Rodríguez Ramírez, C-70/17).

Za ugruntowane w orzecznictwie SN należy uznać również stanowisko, że nie ma możliwości stosowania art. 358 § 2 k.c. (czy podobnych przepisów o charakterze dyspozytywnym) w związku ze stwierdzeniem niedozwolonego charakteru postanowienia umownego (zob. np. postanowienie SN z 13 października 2023 r., I CSK 1202/23, i cytowane tam orzecznictwo).

Podobnie Sąd Najwyższy stwierdził, że można dokonać wykładni umów kredytowych na podstawie art. 65 § 2 k.c. lub art. 56 k.c., już po usunięciu z nich postanowień abuzywnych, w celu ustalenia zgodnego celu i zamiaru stron co do sposobu ustalenia kursu CHF oraz zaznaczył, że niedopuszczalne jest przekształcenie kredytu powiązanego z walutą obcą w kredyt złotowy oprocentowany stawką LIBOR lub WIBOR (zob. postanowienie SN z 29 września 2023 r., I CSK 6848/22).

Przepisy dyrektywy 93/13 gwarantują konsumentom ochronę ukierunkowaną na zniechęcania przedsiębiorców do wykorzystywania w zawieranych umowach nieuczciwych postanowień umownych. Nieważność umowy mieści się w zakresie sankcji, jaką dyrektywa przewiduje w związku z wykorzystywaniem przez przedsiębiorcę nieuczciwych postanowień umownych. W wyroku z 6 marca 2019 r. (C-70/17 i C-179/17, Abanca Corporación Bancaria SA i Bankia SA) TSUE wykluczył, aby sąd krajowy mógł zmieniać treść nieuczciwych warunków zawartych w umowach. W świetle orzecznictwa TSUE, w razie stwierdzenia abuzywności klauzuli ryzyka walutowego utrzymanie umowy „nie wydaje się możliwe z prawnego punktu widzenia”, co dotyczy także klauzul przeliczeniowych przewidujących spread walutowy (zob. wyroki TSUE: z 14 marca 2019 r., Zsuzsanna Dunai przeciwko ERSTE Bank Hungary Zrt., C-118/17; z 5 czerwca 2019 r., GT przeciwko HS, C-38/17).

W orzecznictwie Sądu Najwyższego ugruntowane jest stanowisko, według którego, jeżeli eliminacja niedozwolonego postanowienia umownego doprowadzi

do takiej deformacji regulacji umownej, że na podstawie pozostałej jej treści nie da się odtworzyć treści praw i obowiązków stron, to nie można przyjąć, iż strony pozostają związane pozostałą częścią umowy (zob. uchwała całej Izby Cywilnej SN z 25 kwietnia 2024 r., III CZP 25/22; wyroki SN: z 27 lipca 2021 r., V CSKP 49/21; z 2 czerwca 2021 r., I CSKP 55/21; z 3 lutego 2022 r., II CSKP 459/22).

Wyeliminowanie z łączącej strony umowy abuzywnych postanowień umownych wymaga dokonania oceny czy umowa w pozostałym zakresie jest możliwa do utrzymania. Sąd *meriti* kwestię tę rozważył uznając, że obowiązywanie przedmiotowej umowy po wyłączeniu z niej nieuczciwych warunków jest niemożliwe.

W sytuacji, gdy nie istnieje możliwość dalszego wykonywania umowy, nieważność powinna zostać orzeczona co do zasady. Wyjątek zachodziłby jedynie w przypadku, gdyby orzeczenie nieważności doprowadziło do pokrzywdzenia samego konsumenta (zob. wyrok SN z 19 maja 2022 r., II CSKP 398/22).

Powołanie się na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej (art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 4 k.p.c.) stawia skarżącemu szczególnie wysokie wymagania. Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego, podzielanym przez doktrynę, oczywista zasadność skargi oznacza, że dla przeciętnego prawnika podstawy wskazane w skardze *prima facie* zasługują na uwzględnienie. Sytuacja taka będzie miała miejsce tylko wtedy, gdy bez wątplenia wystąpiły zarzucane uchybienia, jest pewne, że miały one wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia albo podniesione we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania argumenty oczywiście uzasadniają zasadność wniesionego środka prawnego. Oczywiście jest przy tym tylko to, co można dostrzec od razu - bez potrzeby głębszej analizy czy przeprowadzenia wnikliwych badań lub dociekań. Innymi słowy, podnoszone uchybienia muszą mieć kwalifikowany charakter i być dostrzegalne na pierwszy rzut oka - już nawet przy pobieżnej lekturze skargi (zob. m.in. postanowienia SN: z 27 kwietnia 2006 r., I CZ 15/06; z 7 maja 2010 r., V CSK 459/09; z 15 czerwca 2018 r., III CSK 38/18; z 28 stycznia 2022 r., I CSK 584/22; z 7 czerwca 2023 r., I CSK 742/23; z 20 października 2023 r., I CSK 1673/23).

Podkreślenia wymaga, że przesłanka z art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 4 k.p.c. obejmuje jedynie uchybienia przepisom prawa materialnego albo procesowego, zarzucanym sądowi drugiej instancji w skardze kasacyjnej, o charakterze elementarnym, które polegają w szczególności na oparciu rozstrzygnięcia na wykładni przepisu oczywiście sprzecznej z jednolitą i ugruntowaną jego wykładnią przyjmowaną w orzecnictwie i nauce prawa, na zastosowaniu przepisu, który już nie obowiązywał względnie na oczywiście błędnym zastosowaniu określonego przepisu w ustalonym stanie faktycznym.

Należy też przypomnieć, że zgodnie z powszechnie aprobowanym w orzecnictwie i nauce prawa stanowiskiem, o przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania w związku z wystąpieniem przyczyny kasacyjnej z art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 4 k.p.c. nie decyduje *per se* nawet oczywiste naruszenie konkretnego przepisu, lecz jego skutek polegający na wydaniu oczywiście nieprawidłowego orzeczenia, które nie może się ostać (zob. np. postanowienia SN: z 17 sierpnia 2023 r., I CSK 5710/22; z 3 października 2023 r., I CSK 2787/23; z 1 grudnia 2023 r., I CSK 5300/22).

Nie budzi również wątpliwości, że okoliczności uzasadniające przyjęcie skargi do rozpoznania skarżący winien wykazać we wniosku bez odwoływania się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia, które nie podlegają badaniu na etapie tak zwanego „przedsądu” (zob. np. postanowienia SN: z 28 stycznia 2022 r., I CSK 947/22; z 13 lipca 2023 r., I CSK 2570/22, i z 10 sierpnia 2023 r., I CSK 5584/22).

Skarżący nie przedstawił przekonujących od razu, widocznych *prima facie*, twierdzeń wykazujących racje podważające rozstrzygnięcie poddane krytyce i zaskarżeniu. Podnosząc, że Sąd Apelacyjny nie rozpoznał zarzutu zatrzymania pozwany nie powiązał swoich twierdzeń ze wskazaniem stosownych regulacji prawa materialnego, których naruszenia – jego zdaniem - dopuścił się Sąd odwoławczy. Bez znaczenia jest przy tym, że skarżący w ramach podstaw wniesionego środka prawnego zarzucił naruszenie art. 496 w zw. z art. 497 k.c. Jak zostało to już podniesione nie jest rzeczą Sądu Najwyższego poszukiwanie w innych częściach skargi kasacyjnej argumentów na uzasadnienie przyjęcia jej do rozpoznania.

Ponadto, poza wskazaniem na naruszenie art. 387 § 2<sup>1</sup> pkt 2 k.p.c., który odnosi się do treści uzasadnienia wyroku sądu odwoławczego – sposobu formułowania podstawy prawnej orzeczenia, skarżący - zarzucając nierozpoznanie istoty sprawy, nie powołał żadnych regulacji ustawy procesowej dotyczących zakresu kognicji sądu w postępowaniu apelacyjnym. Uniemożliwia to zatem ocenę twierdzeń pozwanego w tym zakresie.

W sprawie nie zachodzi także nieważność postępowania, którą Sąd Najwyższy bierze pod rozagę - w granicach zaskarżenia - z urzędu (art. 398<sup>13</sup> § 1 k.p.c.).

Z tych względów, na podstawie art. 398<sup>9</sup> § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1, 1<sup>1</sup> i 3 w zw. z art. 108 § 1 w zw. z art. 398<sup>21</sup> w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. przy uwzględnieniu § 2 pkt 6 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 oraz § 20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (tekst jedn. Dz. U. z 2023 r., poz. 1964).

[SOP]

[ał]